

Anmälda brott

Slutlig statistik för 2015

Anmälda brott

Statistiken över *anmälda brott* omfattar alla händelser som anmälts och registrerats som brott hos Polismyndigheten, Åklagarmyndigheten, och andra brottsutredande myndigheter. De anmälda brotten inkluderar även händelser som efter utredning visar sig inte vara brott. För en mer detaljerad beskrivning, se avsnittet *Statistikens innehåll*.

Sammanfattning

Samtliga brott

- Under 2015 anmäldes drygt 1,5 miljoner brott, vilket är en ökning med 60 000 brott eller 4 procent jämfört med året innan.
- De *kategorier* av anmälda brott som ökade mest i antal under 2015 var skadegörelsebrott samt bedrägeribrott. De enskilda *brottstyper* som ökade mest i antal anmälda brott mellan 2014 och 2015 var datorbedrägeri, övrigt klotter och klotter mot kollektivtrafiken.
- De *kategorier* av anmälda brott som minskade mest i antal under 2015 var stöld- och tillgreppsbrott, sexualbrott och trafikbrott. De enskilda *brottstyper* som minskade mest i antal mellan 2014 och 2015 var cykelstöld, övrig stöld, stöld av andra drivmedel och försvårande av skattekontroll.
- Även smitningsbrotten minskade, vilket föregicks av en ökning 2014, som berodde på att polisen även registrerat det lindrigare bötesbrottet *smitning från parkeringsskada* under brottskoden för det allvarligare brottet *smitning från trafikolycka*.

Brott mot person

- Under 2015 anmäldes 259 000 brott mot person (3–7 kap. brottsbalken), vilket är något färre än 2014.
- Misshandelsbrotten ökade dock med 2 procent till 85 000 brott. Ökningarna återfanns för misshandel mot barn (+9 procent) samt för misshandel mot kvinna över 18 år (+2 procent), medan anmälda misshandelsbrott mot man över 18 år minskade med 1 procent jämfört med 2014.
- Antalet anmälda *olaga hot* ökade med 2 procent till 52 200, medan anmälda ofredanden minskade med 1 procent till 57 200 brott. Både anmälda brott om grov fridskränkning och grov kvinnofridskränkning minskade, till 1 580 (–11 %) respektive 1 840 anmälda brott (–8 %).
- Antalet anmälda våldtäkter minskade med 12 procent till 5 920 brott. Minskningen förklaras delvis av att statistiken för 2014 innehöll ett stort ärende med många våldtäktsbrott.

Stöld- och tillgreppsbrott

- Under 2015 anmäldes 530 000 stöld- och tillgreppsbrott (8 kap. brottsbalken), vilket innebär en minskning med 2 procent jämfört med föregående år.
- Bostadsinbrotten ökade med 2 procent till 22 800 anmälda brott. Av dessa utgjorde villainbrotten 14 700 brott (±0 %) och lägenhetsinbrotten 8 040 brott (+4 %).
- Bilbrotten (biltillgrepp och stöld ur och från motorfordon) ökade med 1 procent till 67 400 anmälda brott år 2015.
- Personrånen minskade med 1 procent till 5 970 anmälda brott. Antalet anmälda butiksrån ökade med 5 procent till 817 brott, och antalet anmälda bankrån var oförändrat med 23 brott.

Inledning

Statistiken över anmälda brott ger en övergripande bild av ärendinflödet till Polismyndigheten, Åklagarmyndigheten, Ekobrottsmyndigheten och Tullverket. Den visar antalet händelser som har anmälts och registrerats som brott hos dessa myndigheter.

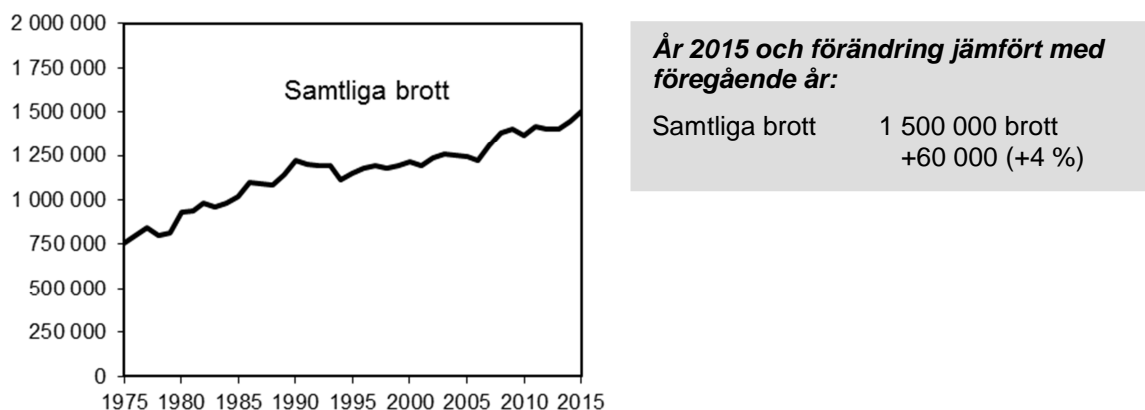
Statistiken redovisas i huvudsak enligt den juridiska indelningen av brott i lagstiftningen. I vissa fall förekommer dock information som är mer detaljerad än det lagrum som reglerar brottet. Det gäller till exempel anmälda fall av misshandel, som bland annat redovisar ålder och kön på den utsatta personen. I vissa andra fall är statistiken mindre detaljerad än lagstiftningen, vilket gäller för en stor del av brotten mot den specialstraffrättsliga lagstiftningen.

När du tolkar statistiken, *tänk på att ...*

- statistiken visar antalet *anmälda* brott och *inte* det totala antalet *faktiskt begångna brott*. Hur stor andel av de faktiska brotten som anmäls varierar beroende på brottstyp, och endast för vissa enstaka brottstyper kan anmälningsstatistiken antas ge en ungefärlig bild av hur många brott som faktiskt begås.
- det faktiska antalet brott oftast är högre än antalet anmälda brott som redovisas i statistiken. Ett undantag är de anmälda fallen av dödligt våld, där det faktiska antalet brott är lägre än antalet anmälda händelser. Det beror på att dessa anmälningar främst visar antalet händelser med dödlig utgång som behöver utredas för att bedöma om ett mord eller dråp har orsakat dödsfallet.
- benägenheten att anmäla brott kan förändras över tid, till exempel på grund av förändrade attityder i samhället eller ändrade försäkringsvillkor. Detta gör det svårare att utifrån de anmälda brotten avgöra om brottsligheten i samhället faktiskt ökar eller minskar.
- för vissa brottstyper, som narkotikabrott och trafikbrott, beror antalet anmälda brott främst på Polismyndighetens och andra myndigheters kontroll- och spaningsinsatser. Om insatserna förändras påverkar det oftast antalet anmälda brott.
- utvecklingen av de anmälda brotten kan påverkas av förändringar i lagstiftningen.

Utvecklingen av samtliga anmälda brott

Under 2015 anmäldes totalt 1 500 000¹ brott till polis, tull eller åklagare. Det är 60 000 fler brott (+4 %²) än 2014. Under den senaste tioårsperioden (2006–2015) har antalet anmälda brott ökat med 278 000 brott (+23 %). Utvecklingen av samtliga anmälda brott har ökat kontinuerligt sedan 1975. Den genomsnittliga ökningstakten, det vill säga den procentuella förändringen år från år, var dock mindre stark mellan åren 1990 och 2005 för att sedan öka under de senaste tio åren.

Figur 1. Det totala antalet anmälda brott, 1975–2015.

Brottskategoriernas utveckling

Statistiken över anmälda brott redovisas efter sju breda brottskategorier samt för ett urval enskilda brottstyper.

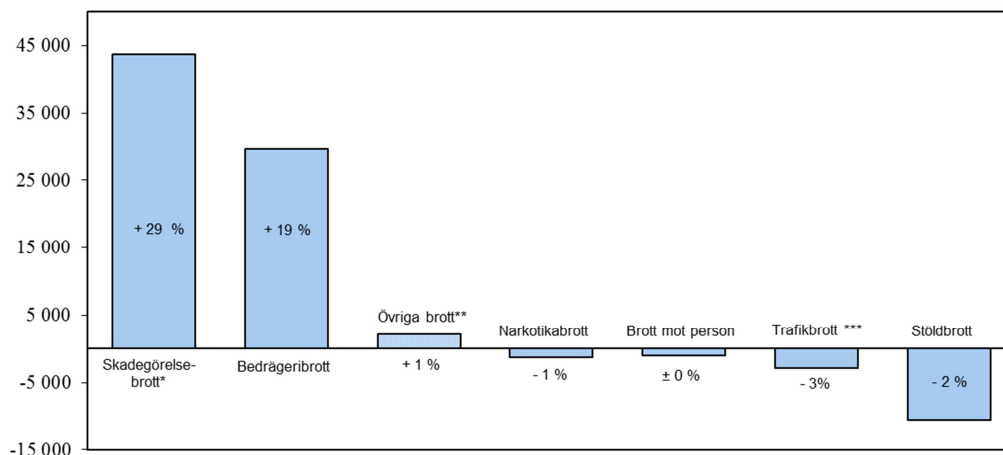
Anmälda skadegörelsebrott³ samt bedrägeribrott hör till de större brottskategorier som *ökade* mest i antal anmälda brott under år 2015. Samtidigt som brottskategorierna stöld- och tillgreppsbrott, sexualbrott och trafikbrott⁴ *minskade* mest i antal. De brottstyper inom sexualbrott som minskade mest i antal gäller främst våldtäkt mot barn under 15 år, sexuellt ofredande och utnyttjande av barn under 18 år för sexuell posering. Minskningarna av dessa brottstyper föregicks av ökningarna under 2014. Ökningarna kan delvis förklaras av att det under 2014 förekom enstaka ärenden med många brott.

¹ Talen över antal anmälda brott redovisas avrundade efter principen om tre informationsgivande siffror. Detta kan exemplifieras med följande fall: 1 416 327 brott blir 1 420 000, och 1 564 brott blir 1 560, medan 373 brott inte avrundas, utan förblir 373.

² Förändringarna i procent redovisas efter avrundade siffror. Till exempel redovisas en ökning med 0,1 % som ingen förändring.

³ Det är vanligt förekommande att stora mängder anmälda skadegörelsebrott registreras vid ett och samma tillfälle. Brotten kan vid dessa fall härröra från tidigare år. Mängden skadegörelsebrott som registreras varierar beroende på berörda aktörers rutiner vid rapportering och registrering av brott.

⁴ Minskningen av trafikbrotten föregås av en ökning 2014 som utgjordes av ett ökat antal registrerade smitningsbrott. Det beror på att polisen, främst under 2014, inkluderade även det lindrigare bötesbrottet smitning från parkeringsskada i brottskoden för det allvarligare brottet smitning från trafikolycka. Lindrigare bötesbrott ingår normalt inte i statistiken över anmälda brott, och förändringen innebär att antalet smitningsbrott 2014 och 2015 inte kan jämföras med tidigare år. Trots minskningen av anmälda smitningsbrott under 2015 är nivån fortfarande nästan dubbelt så hög som nivåerna innan 2014.

Figur 2. Förändringar i antalet anmälda brott mellan 2014 och 2015 (procentuell förändring inom respektive brottskategori redovisas inuti staplarna).

* Det är vanligt förekommande att stora mängder anmälda skadegörelsebrott registreras vid ett och samma tillfälle. Brotten kan vid dessa fall härröra från tidigare år. Mängden skadegörelsebrott som registreras varierar beroende på berörda aktörers rutiner vid rapportering och registrering av brott.

** Kategorin *Övriga brott* utgörs av de brott som inte ingår i någon av de andra kategorierna. Det är bland annat bidragsbrott, smugglingsbrott, alkoholbrott, miljöbrott och överträdelse av kontaktförbud.

***Minskningen av trafikbrotten föregås av en ökning 2014 som utgjordes av ett ökat antal registrerade smitningsbrott. Det beror på att polisen, främst under 2014, inkluderade även det lindrigare bötesbrottet smitning från parkeringsskada i brottskoden för det allvarligare brottet smitning från trafikolycka. Lindrigare bötesbrott ingår normalt inte i statistiken över anmälda brott, och förändringen innebär att antalet smitningsbrott 2014 och 2015 inte kan jämföras med tidigare år. Trots minskningen av anmälda smitningsbrott under 2015 är nivån fortfarande nästan dubbelt så hög som nivåerna innan 2014.

Brottstypernas utveckling

De enskilda brottstyper som ökade mest i antal anmälda brott var datorbedrägeri, övrigt klotter, klotter mot kollektivtrafiken och bedrägeri med hjälp av s.k. bluffaktura.

De enskilda brottstyper som minskade mest i antal var cykelstöld, övrig (ospecificerad) stöld, stöld av andra drivmedel och smitning från trafikolycka.

Minskningen av smitningsbrotten föregicks av en ökning 2014 som berodde på att polisen även registrerade det lindrigare bötesbrottet smitning från parkeringsskada med brottskoden för det allvarligare brottet smitning från trafikolycka. Lindrigare bötesbrott ingår normalt sett inte i statistiken över anmälda brott och polisens utvidgade användning av brottskoden innebär att antalet smitningsbrott från och med 2014 inte kan jämföras med tidigare år. Felregistreringar har förekommit även under 2015, men inte i lika hög utsträckning. Trots minskningen av smitningsbrotten under 2015 var nivån fortfarande nästan dubbelt så hög som nivåerna före 2014.

Urval av brottstyper som ökat 2015	Förändring jämfört med 2014		Urval av brottstyper som minskat 2015*	Förändring jämfört med 2014	
	Antal	Procent		Antal	Procent
Datorbedrägeri	+24 200	+56 %	Cykelstöld	-4 610	-6 %
Övrigt klotter	+22 800	+71 %	Övrig stöld	-3 300	-5 %
Klotter mot kollektivtrafik	+18 500	+78 %	Stöld av andra drivmedel	-2 200	-14 %
Bidragsbrott mot Försäkringskassan	+2 710	+75 %	Försvårande av skattekontroll	-2 130	-29 %
Bedrägeri med hjälp av s.k. bluffaktura	+2 430	+20 %	Eget bruk av narkotika	-1 610	-3 %

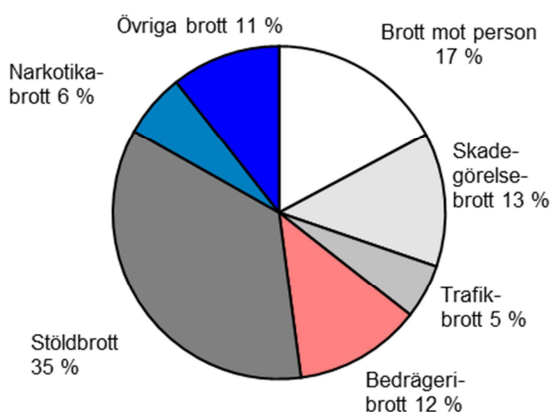
Tabell 1. Ett urval av brottstyper som ökade respektive minskade i antal anmälda brott år 2015 och den procentuella förändringen 2014–2015.

*Även smitningsbrotten minskade under 2015, med 3 730 brott (-16 %). Minskningen föregicks av en ökning föregående år som kan förklaras av att polisen, främst under 2014, även inkluderade smitning från parkeringsskada vid registrering av smitningsbrott från trafikolycka. Bötesbrott som smitning från parkeringsskada ingår normalt inte i statistiken över anmälda brott och redovisas därför inte i tabell 1. Brå har inte möjlighet att särskilja dessa från de övriga smitningsbrotten.

Brottsstrukturen

Under 2015 utgjorde stöld- och tillgreppsbrotten 35 procent av samtliga anmälda brott, motsvarande andel för brott mot person var 17 procent. Skadegörelse- och bedrägeribrotten motsvarade 13 respektive 12 procent av de brott som anmäldes 2015.

Den senaste tioårsperioden (2006–2015) utmärks av en minskning med 12 procentenheter för stöldbrottens andel av samtliga anmälda brott. Även andelen trafikbrott har minskat de senaste tio åren, med 1 procentenhet. De flesta övriga brottskategorier har ökat sina andelar. Brott mot person (kap. 3–7 brottsbalken), skadegörelsebrott och narkotikabrott ökade med 1 procentenhet under perioden, medan bedrägeribrotten ökade med 8 procentenheter.

År 2015 jämfört med 2006:

(Brottskategorier i procent av samtliga anmälda brott, samt skillnad i procentenhet.)

	2006	2015	Skillnad i procentenhet
Stöldbrott	48	35	-12
Brott mot person	16	17	+1
Bedrägeribrott	5	12	+8
Skadegörelsebrott	12	13	+1
Narkotikabrott	4	6	+1
Trafikbrott	6	5	-1
Övriga brott	8	11	+3

Figur 3. Brottskategorier i procent av det totala antalet anmälda brott, 2015 (1 500 000).

*Talen redovisas avrundade, men differensen räknas utifrån tal med decimaler. Detta kan illustreras av beräkningen $5,61 - 6,48 = -0,87$ som vid avrundning blir: $6 - 6 = -1$.

Utvecklingen av anmälda brott mot person

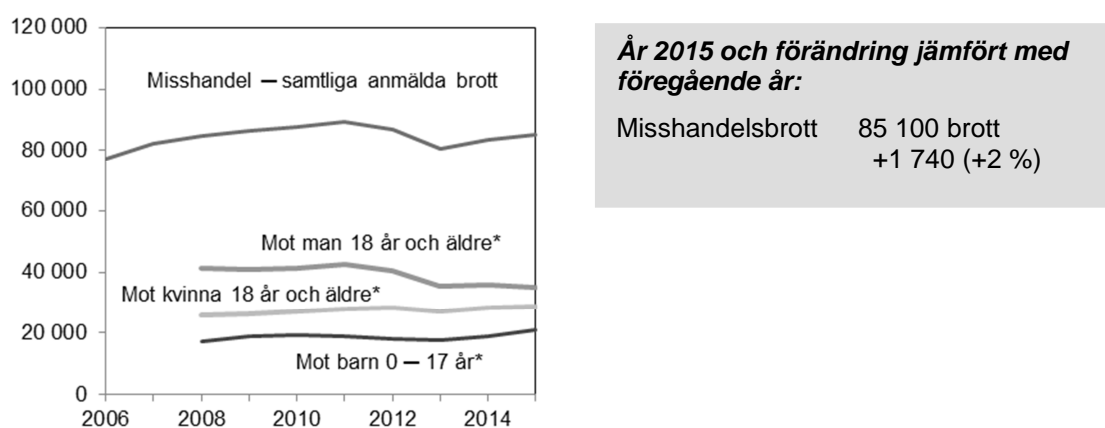
Med brott mot person avses brott som regleras i 3–7 kap. brottsbalken.⁵ Sett till samtliga anmälda brott mot person är misshandel, ofredande samt olaga hot de antalsmässigt största brottstyperna, tillsammans utgjorde de 75 procent av de anmälda brotten mot person under 2015.

Under 2015 anmäldes 259 000 brott mot person, vilket är något färre än 2014. År 2015 anmäldes 31 procent fler brott mot person än 2006.

Antalet anmälda brott mot person 2015 motsvarar 17 procent av samtliga anmälda brott under året. Anmälda brott gällande misshandel, olaga hot och ofredande står tillsammans för tre fjärdedelar av de anmälda brotten mot person. Övriga brott som ingår i kategorin är bland annat dödligt våld, sexualbrott, vållande till annans död eller till kroppsskada, grov fridskränkning och grov kvinnofridskränkning, olaga förföljelse och egenmäktighet med barn. I detta kapitel beskrivs utvecklingen för ett urval av de brottstyper som ingår i brott mot person.

Misshandel

Totalt anmäldes 85 100 misshandelsbrott 2015, vilket är en ökning med 2 procent jämfört med 2014. Misshandel mot kvinnor respektive mot män utgjorde 34 respektive 41 procent av samtliga misshandelsbrott, medan 25 procent av de anmälda misshandelsbrotten avsåg barn (0–17 år). De anmälda misshandelsbrotten ökade successivt åren 2006–2011, för att därefter minska flera år i rad fram till 2013. Under 2015 anmäldes 10 procent (+8 050) fler misshandelsbrott än 2006.

Figur 4. Antal anmälda misshandelsbrott, åren 2006–2015.

*Fram till juni 2007 samredovisades misshandel mot barn 15–17 år med misshandel mot kvinna respektive man 18 år och äldre. Jämförelser i dessa kategorier kan därför inte göras för åren före 2008.

Misshandel mot personer 18 år och äldre redovisas i brottsstatistiken efter kön, om gärningspersonen är bekant eller obekant med offret samt om brottet skett inomhus eller utomhus. De flesta anmälda misshandelsbrott mot kvinna 18 år eller äldre gällde brott som skett inomhus av en bekant gärningsperson. De anmälda misshandelsbrotten mot män 18 år eller äldre gällde vanligtvis brott som skett utomhus av en obekant gärningsperson.

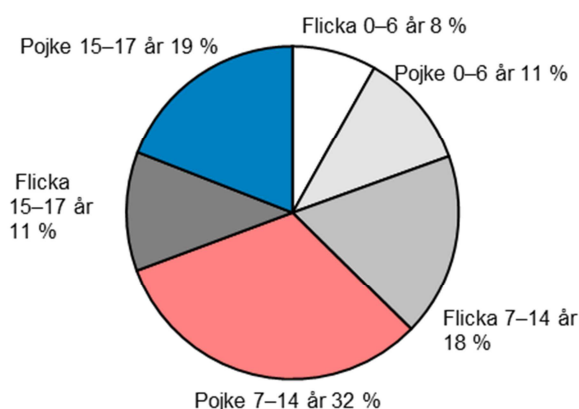
⁵ 3 kap. Brott mot liv och hälsa, 4 kap. Brott mot frihet och frid, 5 kap. Ärekränkingsbrott, 6 kap. Sexualbrott, 7 kap. Brott mot familj.

Under 2015 uppgick antalet *misshandelsbrott mot kvinna 18 år eller äldre* till 29 000 brott, vilket motsvarar en ökning med 2 procent jämfört med 2014. Av dessa avsåg 18 300 brott misshandelsbrott som begåtts inomhus av bekant, även det en ökning med 2 procent jämfört med 2014. Sedan 2008⁶ har misshandelsbrott mot kvinna 18 år eller äldre ökat med 3 040 anmälda brott eller 12 procent.

Under 2015 anmäldes 35 300 *misshandelsbrott mot man 18 år eller äldre*, vilket är 1 procent färre än 2014 (eller –521 brott). Omkring 14 600 anmälda brott avsåg misshandel utomhus av en obekant. Det motsvarar en minskning med 3 procent, jämfört med året innan. De anmälda misshandelsbrotten mot man 18 år eller äldre låg på ungefär samma nivå mellan 2008 och 2012 för att sedan minska. Sedan 2008 har de anmälda brotten minskat med 15 procent.

År 2015 anmäldes sammantaget 20 800 *misshandelsbrott mot barn i åldern 0–17 år*. Det motsvarar 25 procent av alla anmälda misshandelsbrott. Av dessa riktades 7 810 (37 %) mot flickor och 13 000 (63 %) mot pojkar. Totalt sett ökade antalet anmälda misshandelsbrott mot barn (0–17 år) med 9 procent mellan 2014 och 2015. Sedan 2008 har antalet anmälda misshandelsbrott mot barn 0–17 år ökat med 3 650 (+21 %).

Antalet anmälda *misshandelsbrott mot barn i åldern 0–6 år* ökade under 2015 med 7 procent till 4 070 anmälda brott. Även antalet anmälda *misshandelsbrott mot barn i åldern 7–14 år* ökade, till 10 400 brott, en ökning med 5 procent jämfört med föregående år. Misshandelsbrotten mot barn i åldern 7–14 år anmäls i hög grad av skolan, vilket slår igenom i statistiken på så sätt att färre brott anmäls under sommaren än under terminerna. Misshandelsbrott mot barn i åldern 15–17 år ökade med 18 procent sedan föregående år och uppgick till 6 380 anmälda brott 2015. Sedan 2008 har antalet anmälda misshandelsbrott mot barn 15–17 år minskat med 5 procent, med en lägsta nivå 2014 med 5 430 anmälda brott.

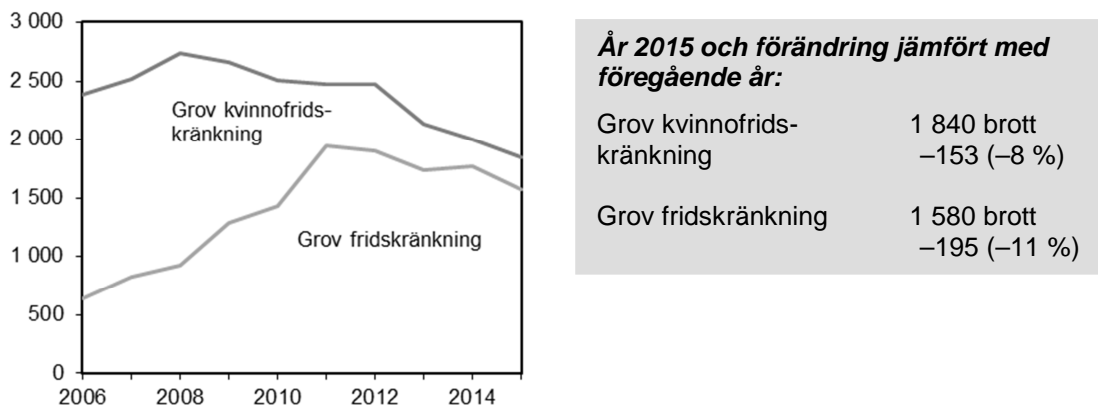

Figur 5. Anmälda misshandelsbrott mot barn uppdelat på ålderskategorier och kön i procent av det totala antalet anmälda misshandelsbrott mot barn, år 2015 (20 800 brott).

⁶ Fram till juni 2007 samredovisades misshandel mot barn 15–17 år med misshandel mot kvinna respektive man 18 år och äldre. Jämförelser i dessa kategorier kan därför inte göras för åren före 2008.

Fridskränkingsbrott

Mellan 2014 och 2015 minskade antalet anmälda brott gällande *grov kvinnofridskränkning* till 1 840 brott (–8 %). Under den senaste tioårsperioden har antalet anmälda brott om grov kvinnofridskränkning minskat med 23 procent (–540 brott).

Figur 6. Totalt antal fall av anmäld grov kvinnofridskränkning och grov fridskränkning, år 2006–2015.

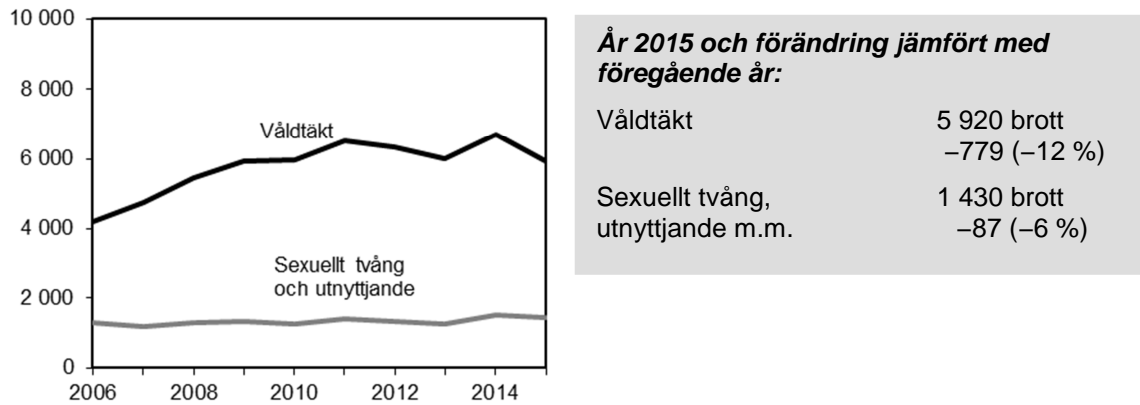
Även *grov fridskränkning* minskade jämfört med 2014, till 1 580 brott (–11 %). Under de senaste 10 åren har anmälda brott gällande grov fridskränkning dock mer än fördubblats.

Eftersom kvinnofrids- och fridskränkingsbrotten omfattar flera brott, såsom misshandel, olaga hot och hemfridsbrott som sammantaget utgör ett led i en upprepad kränkning, är utvecklingen av fridsbrotten beroende av polisens och åklagarnas hantering av dessa brott.

Våldtäkt och andra sexualbrott

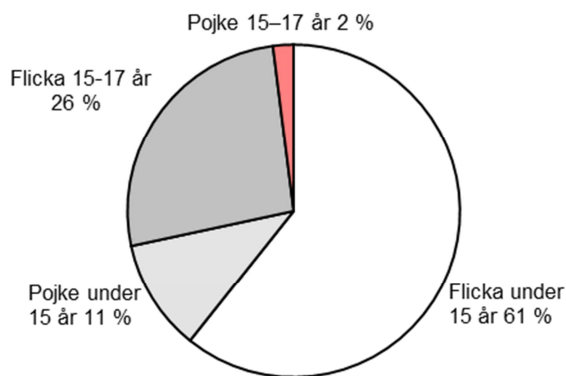
År 2015 anmäldes totalt 18 100 sexualbrott, vilket är en minskning med 11 procent i jämförelse med 2014. De anmälda *våldtäkterna* minskade med 12 procent till 5 920 mellan 2014 och 2015. Även anmälda brott om *sexuellt ofredande* och *sexuellt tvång, utnyttjande m.m.* minskade till 8 840 (–8 %) respektive 1 430 (–6 %) brott jämfört med föregående år. Minskningarna föregicks av ökning under år 2014, som delvis kan förklaras av att det då anmäldes ett par ärenden med många brott gällande våldtäkt, sexuellt ofredande, sexuellt tvång och utnyttjande för sexuell posering.

De anmälda våldtäkterna har ökat under den senaste tioårsperioden (2006–2015). Ökningen kan delvis förklaras av att en ny sexualbrottslagstiftning trädde i kraft den 1 april 2005. Den innebär bland annat att vissa gärningar som tidigare rubricerades som sexuellt utnyttjande kom att rubriceras som våldtäkt. Effekten av lagändringen slog igenom i statistiken på så vis att antalet anmälda brott avseende sexuellt tvång och utnyttjande minskade de närmaste åren efter lagändringen, medan antalet anmälda våldtäkter ökade. Den 1 juli 2013 skärptes sexualbrottslagstiftningen återigen; bland annat utvidgades våldtäkt till att omfatta de fall där offret reagerat med passivitet.

Figur 7. Antal anmälda våldtäkter och sexuellt tvång och utnyttjande m.m. åren 2006–2015.

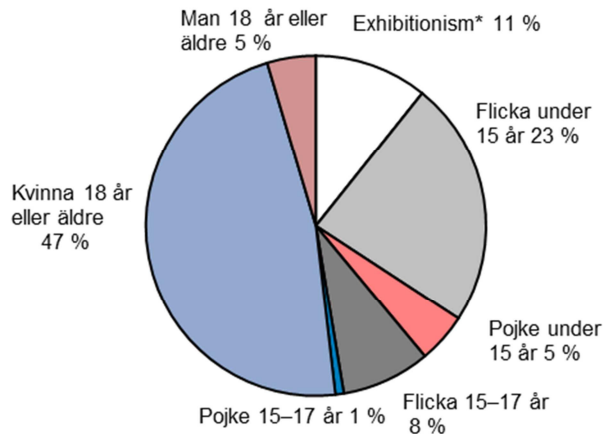
År 2015 anmäldes 2 440 våldtäktsbrott mot barn i åldern 0–17 år, det är en minskning med 23 procent (-728 brott) jämfört med 2014. Våldtäktsbrotten mot minderåriga utgjorde 41 procent av samtliga anmälda våldtäktsbrott. I 87 procent av fallen (2 130 anmälda brott) var offret en flicka och i 13 procent en pojke. Pojkar som offer var främst representerade i åldersgruppen under 15 år. Bland de vuxna offren var 96 procent kvinnor och 4 procent män.

Figur 8. Anmälda våldtäkter mot barn uppdelat på ålderskategorier och kön i procent av det totala antalet anmälda våldtäkter mot barn, år 2015 (2 440 brott).

Vid tolkning av statistiken bör man tänka på att enstaka anmälningar med ett stort antal brott kan ge upphov till årliga variationer i statistiken. Även förändringar i anmälningsbenägenheten kan påverka antalet anmälda våldtäkter.

Totalt anmäldes 8 840 brott om sexuellt ofredande 2015, som jämfört med föregående år är en minskning med 8 procent (-803 brott). Av de anmälda brotten om sexuellt ofredande 2015 rörde 950 brott (11 %) exhibitionism (blottning). Från och med 2014 sårredovisas sexuellt ofredande (exkl. exhibitionism) uppdelat på kön och ålder. I 79 % av fallen (6 990 anmälda brott) var offret en flicka (2 820 anmälda brott) eller kvinna (4 170 anmälda brott).

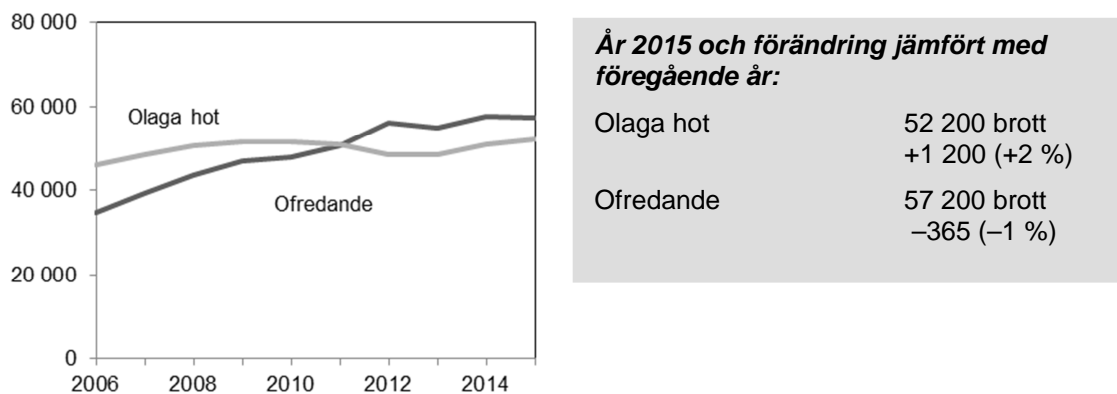

Figur 9. Anmälda brott om sexuellt ofredande uppdelat på kön och ålder i procent av det totala antalet anmälda brott om sexuellt ofredande, år 2015 (8 740 brott).

*Observera att exhibitionism (blottning) är en typ av sexuellt ofredande som inte är uppdelad på kön och ålder och utgör 11 procent av det totala antalet anmälda brott om sexuellt ofredande 2015.

Olaga hot och ofredande

Under 2015 anmäldes 52 200 brott om *olaga hot*, vilket är en ökning med 2 procent jämfört med 2014. Antalet anmälda *ofredanden* minskade med 1 procent till 57 200 anmälda brott.

År 2015 och förändring jämfört med föregående år:

Olaga hot	52 200 brott +1 200 (+2 %)
Ofredande	57 200 brott -365 (-1 %)

Figur 10. Antal anmälda fall av olaga hot och ofredanden 2005–2014.

I jämförelse med 2006 har antalet anmälningar om olaga hot ökat med 13 procent, medan anmälningarna om ofredande har ökat med 65 procent. Antalet anmälda ofredanden ökade kontinuerligt fram till 2012 för att sedan variera i antal, medan antalet anmälda olaga hot ökade fram till 2011. När det gäller olaga hot och ofredande mot personer under 18 år kan det noteras att anmälningarna, i likhet med misshandel mot ungdomar (7–14 år), minskar tydligt under sommarmånaderna.

Olaga förföljelse

Olaga förföljelse infördes i brottsbalken den 1 oktober 2011. År 2015 anmäldes 596 brott av olaga förföljelse, vilket motsvarar en minskning med 11 procent jämfört med 2014. Sedan 2012 har antalet anmälningar minskat med 320 eller 35 procent, på grund av den korta mätperioden så är det svårt att dra några slutsatser om utvecklingen. Att tänka på är att olaga förföljelse kan bestå av flera olika typer av brott, såsom misshandel, olaga hot, hemfridsbrott, kränkande fotografering, sexuellt ofredande och

överträdelse av kontaktförbud, som sammantaget utgör ett led i en upprepad kränkning. I och med detta är utvecklingen beroende av polisens och åklagarnas hantering av dessa brott.

Dödligt våld

I statistiken över anmälda brott redovisas samtliga polisanmälda händelser med dödlig utgång där det har funnits anledning att utreda om händelsen utgör ett mord eller dråp m.m. Dessa händelser registreras hos de brottsutredande myndigheterna med brottskoderna för mord, dråp eller misshandel med dödlig utgång, även när det under utredningens gång visat sig att den anmälda händelsen inte avsåg dödligt våld, utan det var frågan om till exempel självmord, olycka eller naturlig död. I statistiken ingår även dödligt våld som begås utomlands, men som anmäls och registreras i Sverige. Sammantaget innebär detta att statistiken över anmälda brott ger en grovt överskattad bild av det faktiska antalet fall av dödligt våld som årligen sker i Sverige, och uppgifter om antalet anmälda mord, dråp eller misshandel med dödlig utgång redovisas av denna anledning inte här.

För att kunna presentera en korrekt uppgift om antalet konstaterade fall av dödligt våld i Sverige genomför Brå årligen en specialstudie där varje enskild anmälan av fullbordat mord, dråp eller vållande till annans död granskas. Resultatet av studien presenteras i en särskild rapport som finns tillgänglig på Brås webbplats: www.bra.se/dodligt-vald. Resultatet för 2015 kommer att publiceras i samband med den slutliga statistiken den 31 mars 2016.

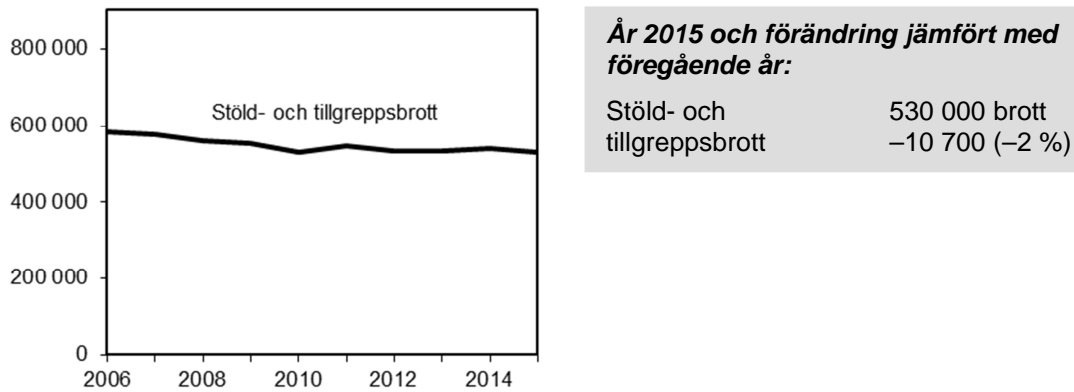
Utvecklingen av anmälda stöld- och tillgreppsbrott

Med stöld- och tillgreppsbrott avses brott som regleras i 8 kap. brottsbalken. Sett till samtliga anmälda stöld- och tillgreppsbrott är stöld ur och från motordrivet fordon och cykelstöld de antalsmässigt största brottstyperna, som tillsammans utgjorde 23 procent av de anmälda stöld- och tillgreppsbrotten under 2015.

De anmälda stöld- och tillgreppsbrotten minskade med 10 700 (–2 %) under 2015 jämfört med 2014. De två enskilda brottstyper inom kategorin som minskade mest i antal var cykelstölder (–6 %) och övrig (ospecificerad) stöld (–5 %).

Den typ av stöldbrott som ökade mest i antal var stöld ur och från motordrivet fordon (+3 %).

De anmälda stöldbrotten har minskat kontinuerligt sedan 2006, med undantag för enstaka uppgångar åren 2011 och 2014. År 2015 anmäldes 9 procent färre brott än 2006.

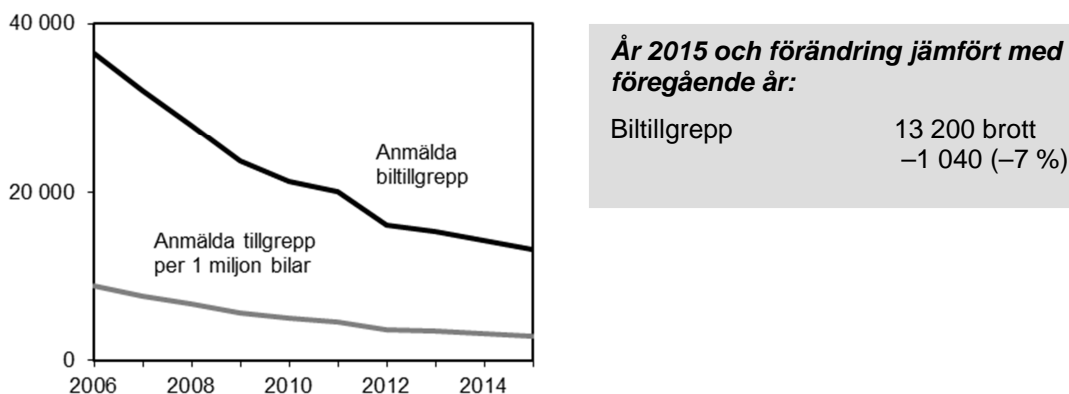
År 2015 och förändring jämfört med föregående år:

Stöld- och tillgreppsbrott	530 000 brott -10 700 (-2 %)
----------------------------	---------------------------------

Figur 11. Antal anmälda stöld- och tillgreppsbrott, åren 2006–2015.

Bilbrott

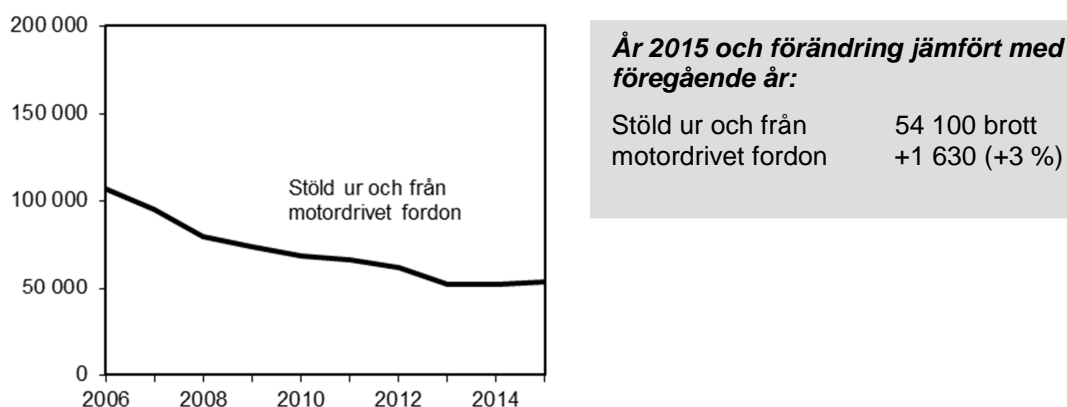
År 2015 anmäldes totalt 67 400 bilbrott (biltillgrepp och stöld ur och från motorfordon), vilket är 1 procent fler brott än under 2014. Tittar man på de två brottstyperna var och en för sig har antalet anmälda brott gällande biltillgrepp minskat med 7 procent, medan antalet anmälda brott om stöld ur och från motorfordon har ökat med 3 procent. Totalt anmäldes 13 200 biltillgrepp och 54 100 stölder ur och från motordrivet fordon under 2015. Sedan 2006 har antalet biltillgrepp minskat med 64 procent, medan antalet stölder ur och från motorfordon har minskat med 49 procent.

År 2015 och förändring jämfört med föregående år:

Biltillgrepp	13 200 brott -1 040 (-7 %)
--------------	-------------------------------

Figur 12. Antal anmälda biltillgrepp och antal anmälda biltillgrepp per 1 miljon bilar i trafik åren 2006–2015 (källa för uppgifter om antal bilar i trafik: SIKA för åren 2002–2009, Trafikanalys <http://www.trafa.se/sv/Statistik/Vagtrafik/Fordon/> för 2010–2014).

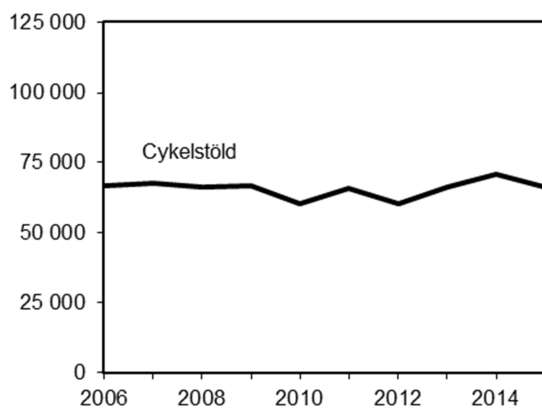
År 2015 och förändring jämfört med föregående år:

Stöld ur och från motordrivet fordon	54 100 brott +1 630 (+3 %)
--------------------------------------	-------------------------------

Figur 13. Antal anmälda stölder ur och från motordrivet fordon, åren 2006–2015.

Cykelstöld

År 2015 anmäldes 66 300 cykelstöld, vilket är en minskning med 6 procent jämfört med föregående år. Mellan 2006 och 2009 låg antalet anmälda cykelstöld på en jämn nivå. Sedan 2010 har antalet anmälningar varierat mer, och 2015 låg de på en lägre nivå än för tio år sedan (-1 %).

År 2015 och förändring jämfört med föregående år:

Cykelstöld	60 300 brott -4 610 (-6 %)
------------	-------------------------------

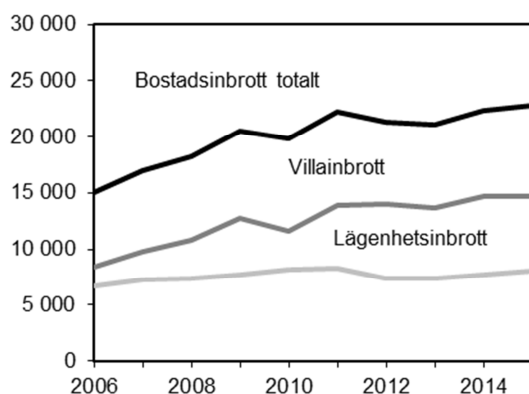
Figur 14. Antal anmälda cykelstöld 2006–2015.

Bostadsinbrott och andra inbrottsstöld

År 2015 anmäldes totalt 89 800 inbrottsstöld, vilket är en ökning med 1 procent jämfört med 2014. Antalet anmälda inbrott i villa och radhus låg dock kvar på samma nivå som år 2014, medan lägenhetsinbrotten ökade med 4 procent till 8 040 inbrott under året.

Under den senaste tioårsperioden (2006–2015) har det totala antalet anmälda bostadsinbrott ökat med 52 procent. Utvecklingen präglades fram till 2011 av en uppåtgående trend. Därefter vände utvecklingen i en nedåtgående trend, som följts av uppgångar både 2014 och 2015.

Utvecklingen för de anmälda villainbrotten har en liknande utveckling som för bostadsinbrotten totalt sett. Nivån av anmälda villainbrott ligger nu 76 procent högre än för tio år sedan. Däremot har de anmälda lägenhetsinbrotten sett till samma period haft en jämnare utveckling. De anmälda villainbrotten har under de senaste tio åren fått en alltmer säsongsbetonad prägel. November är den månad då flest villainbrott anmäls, tätt följt av oktober och december. Denna säsongsvariation återfinns dock inte bland de anmälda lägenhetsinbrotten, som uppvisar en relativt jämn nivå under hela året.

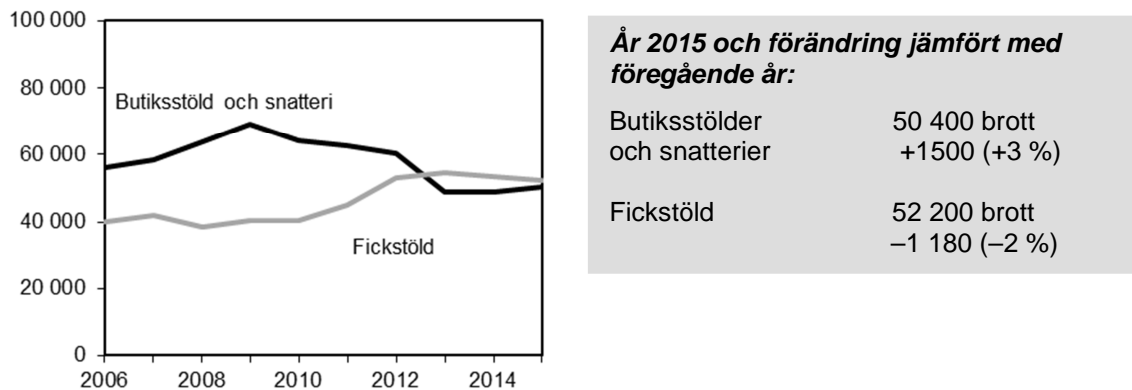
År 2015 och förändring jämfört med föregående år:

Bostad totalt	22 800 brott +361 (+2 %)
Villa	14 700 brott +68 (±0 %)
Lägenhet	8 040 brott +293 (+4 %)

Figur 15. Antal anmälda bostadsinbrott, åren 2006–2015.

Butiksstöld och fickstöld

Under 2015 anmäldes 50 400 stölder och snatterier från butik, vilket är en ökning med 3 procent sedan 2014. Antalet anmälda butiksstölder ökade stadigt mellan 2006 och 2009, därefter har trenden varit tydligt nedåtgående fram till 2013 och ligger nu 10 procent lägre än för tio år sedan. Antalet anmälda butiksstölder påverkas i hög grad av butikernas kontrollåtgärder och interna policyer för att polisanmäla butiksstölder och snatteri.

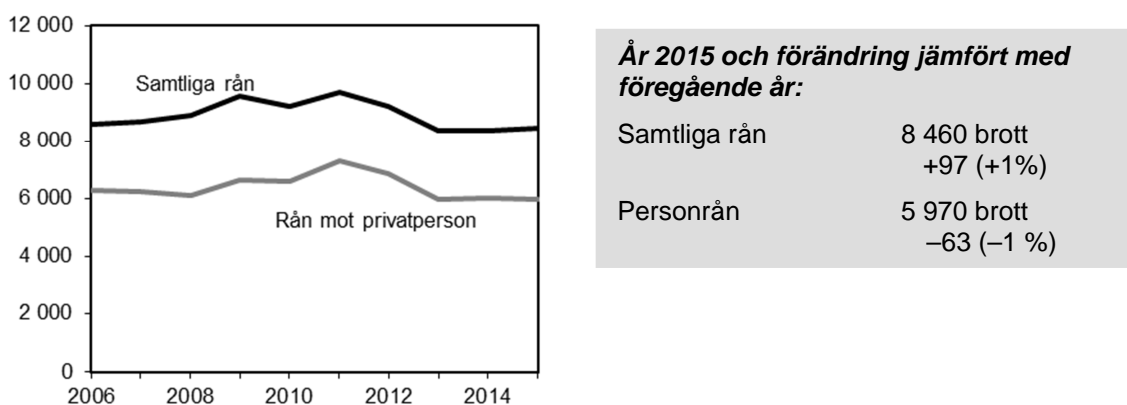

Figur 16. Antal anmälda butiksstölder och snatteri 2006–2015.

Under 2015 anmäldes 52 200 fickstölder. Det är en minskning med 2 procent jämfört med året innan (-1 180 brott). Antalet anmälda fickstölder låg på en relativt jämn nivå från 2006 fram till 2010 för att därefter öka, och det anmäldes 31 procent fler fickstölder 2015 jämfört med 2006.

Rån

Antalet anmälda rån 2015 var något fler än föregående år. Totalt anmäldes 8 460 rån, motsvarande en ökning med 1 procent. Antalet anmälda rån mot privatpersoner (personrån), som är den vanligaste typen av rån, minskade dock med 1 procent.

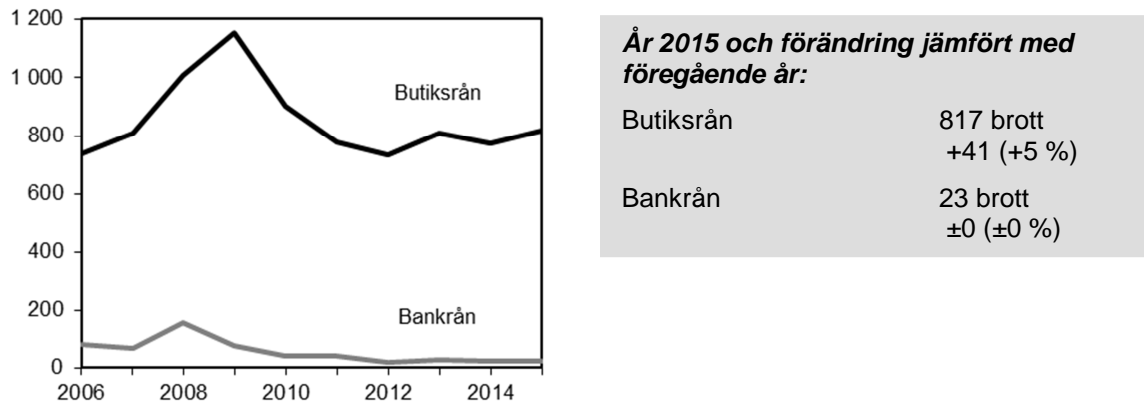

Figur 17. Antal anmälda rån (totalt) och personrån, åren 2006–2015.

Övriga typer av anmälda rån är betydligt färre, men ofta grövre, eftersom det relativt sett är vanligare att gärningspersonerna använder skjutvapen. Bland de övriga typerna av rån återfinns bland annat butiksrån, som under 2015 ökade med 5 procent jämfört med året innan, till 817 anmälda brott.

År 2015 anmäldes därutöver 23 rån mot *bank*, vilket är en oförändrad nivå sedan 2014. De anmälda bankrånen är en liten brottstyp som varierat i antal under den senaste

tioårsperioden, dock har antalet legat konstant på drygt 20 anmälda brott de senaste fyra åren. Även antalet anmälda rån mot *värde transporter*, som minskade med 19 brott, till 11 brott under 2015, har visat relativt stora svängningar under 00- och 10-talet. *Taxirånen* minskade med 12 anmälda brott under året, till 31 anmälda brott.

Figur 18. Antal anmälda butiksrån och bankrån, åren 2006–2015.

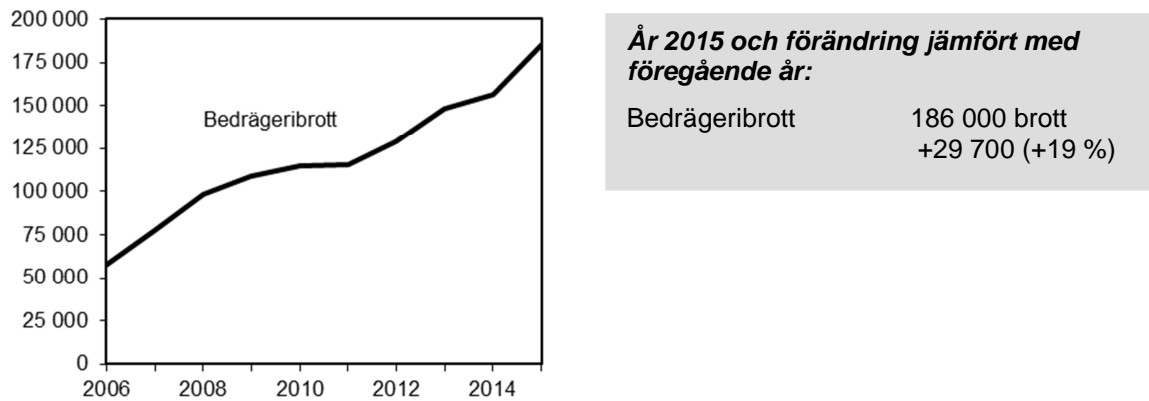
Utvecklingen av övriga anmälda brott

Bedrägeribrott

Under 2015 anmäldes cirka 185 000 bedrägeribrott⁷ (9 kap. brottsbalken). Det är en ökning med 29 700 brott (+19 %) jämfört med 2014. De flesta typer av bedrägeribrott ökade. Störst ökning hade datorbedrägerier som ökade med 56 procent, till 67 100 anmälda brott, och bedrägeri med hjälp av bluffaktura som ökade till 14 300 brott (+20 %). Under den senaste tioårsperioden har de anmälda bedrägeribrotten mer än tredubblats (+223 %), trots att bidragsbrotten (som tidigare räknades in i kategorin) särredovisas i statistiken sedan 2008.

Ökningen av bedrägeribrotten beror till stor del på en ökande internetanvändning i samhället, dessutom bidrar den tekniska utvecklingen till att allt fler typer av bedrägerier kan begås. Anmälningbenägenheten varierar mellan olika typer av bedrägerier, bland annat beroende på omständigheterna kring brottet samt myndigheters och privata aktörers förmåga att upptäcka de brott som riktas mot dem. Bedrägeri är ett typiskt seriebrott där en enda bedragare kan ge upphov till tusentals anmälda brott under en kort period. För enskilda typer av bedrägerier, som exempelvis datorbedrägeri, kan därför statistiken uppvisa stora variationer från år till år.

⁷ Exklusive bidragsbrott.

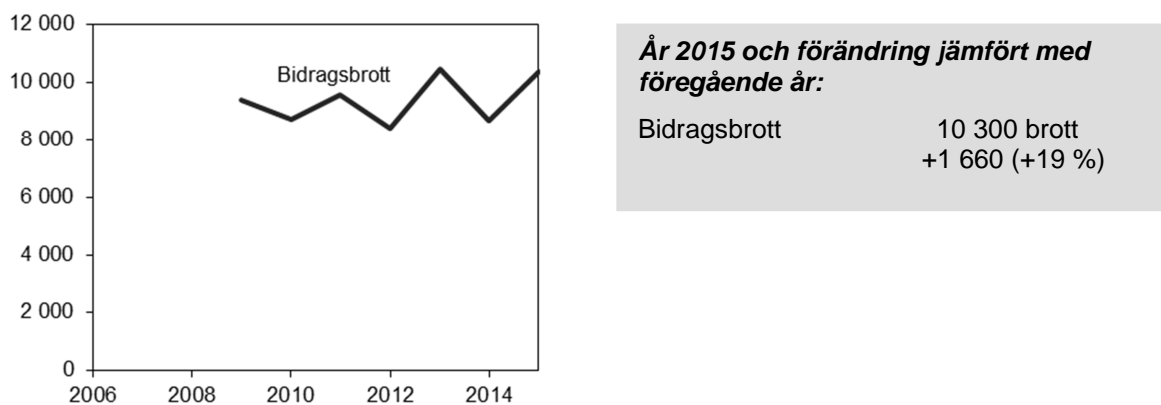

Figur 19. Antal anmälda bedrägeribrott, åren 2006–2015.

Bidragsbrott

Den 1 augusti 2007 trädde bidragsbrottslagen i kraft och började tillämpas för bedrägerier som begås mot vissa statliga och kommunala myndigheter. Därmed kom dessa brott, som tidigare ingick i statistiken över bedrägeribrott, att särredovisas som brott mot bidragsbrottslagen.

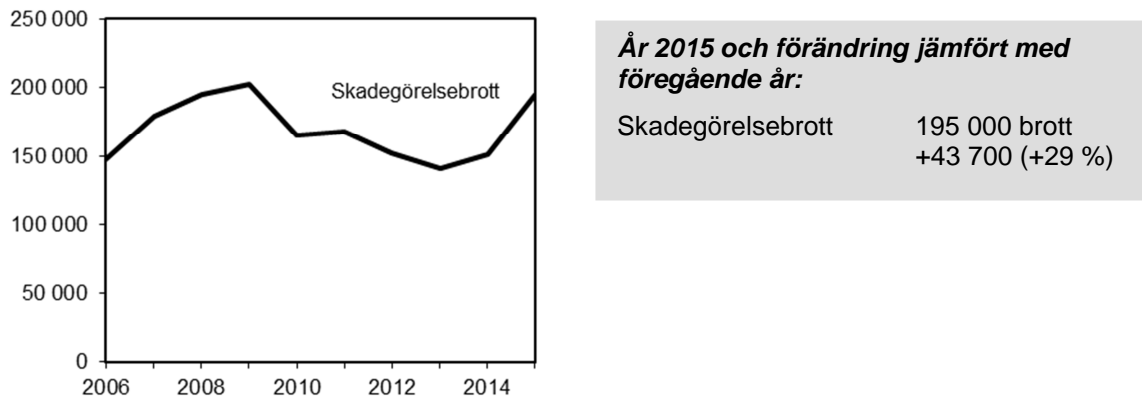
År 2015 anmäldes 10 300 bidragsbrott, vilket motsvarar en ökning med 19 procent jämfört med 2014. Mer än hälften av bidragsbrotten avser brott mot Försäkringskassan; dessa brott ökade med 2 710 anmälda brott (+75 %). De anmälda bidragsbrotten har sedan 2009 ökat med 10 procent (+941 brott).

Figur 20. Antal anmälda bidragsbrott, 2009–2015.

Skadegörelsebrott

År 2015 anmäldes 195 000 skadegörelsebrott (12 kap. brottsbalken), vilket är 29 procent fler brott än föregående år. Klotterbrotten (klotter mot kollektivtrafik och övrigt klotter) står för merparten av ökningen. Utvecklingen av de anmälda skadegörelsebrotten har varierat över den senaste tioårsperioden. Sedan 2006 har antalet anmälda brott ökat med 32 procent.

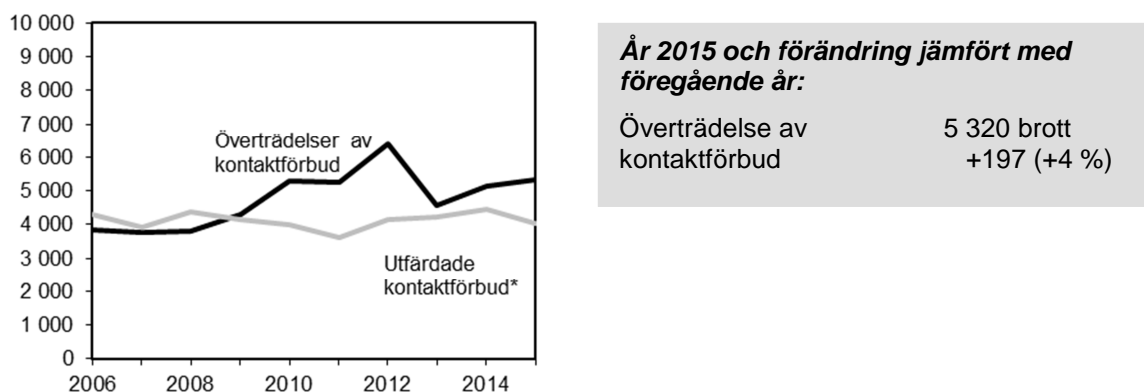

Figur 21. Antal anmälda skadegörelsebrott, åren 2006–2015.

Överträdelse av kontaktförbud

Den 1 oktober 2011 ersattes lagen om besöksförbud med lagen om kontaktförbud (SFS 2011:487) i syfte förbättra situationen för de personer som på olika sätt har utsatts eller riskerar att utsättas för våld, hot och trakasserier. Lagändringen innebär bland annat att de som dömts till kontaktförbud kan övervakas med hjälp av elektronisk fotboja. Utvecklingen av antalet anmälda överträdelser kan studeras i relation till hur många kontaktförbud som utfärdas årligen.

Enligt uppgifter från Åklagarmyndigheten utfärdades 4 040 kontaktförbud under 2015, vilket är färre (–9 %) än året dessförinnan. Samtidigt anmäldes 5 320 överträdelser av kontaktförbud, vilket är en ökning med 197 brott (+4 %) sedan föregående år. Vid denna typ av brott är det vanligt att en enskild gärningsperson begår ett upprepat antal överträdelser mot ett kontaktförbud, vilket ger ett stort antal brott i en enda anmälan. Enstaka stora ärenden av denna typ kan ge upphov till relativt stora variationer i antalet anmälda överträdelser mellan olika år.

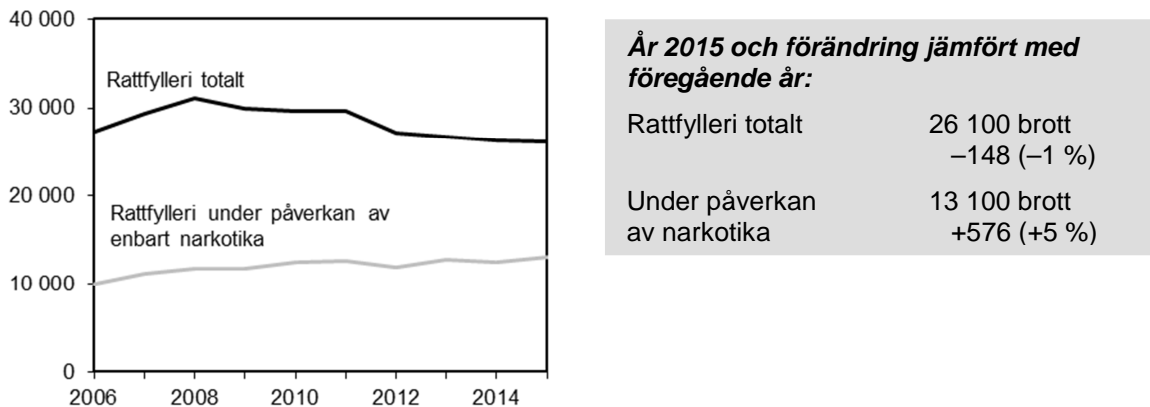
Figur 22. Antal anmälda överträdelser av kontaktförbud och antal utfärdade kontaktförbud åren 2006–2015.

*Utfärdade kontaktförbud inklusive beslut om förlängningar som fattats från april 2014.⁸

⁸ Från och med april 2014 räknas de initialt utfärdade kontaktförbuden samt eventuella förlängningar av ett och samma kontaktförbud separat. Se avsnittet om tekniska och juridiska förändringar för en mer utförlig förklaring av Åklagarmyndighetens förändring.

Rattfylleribrott

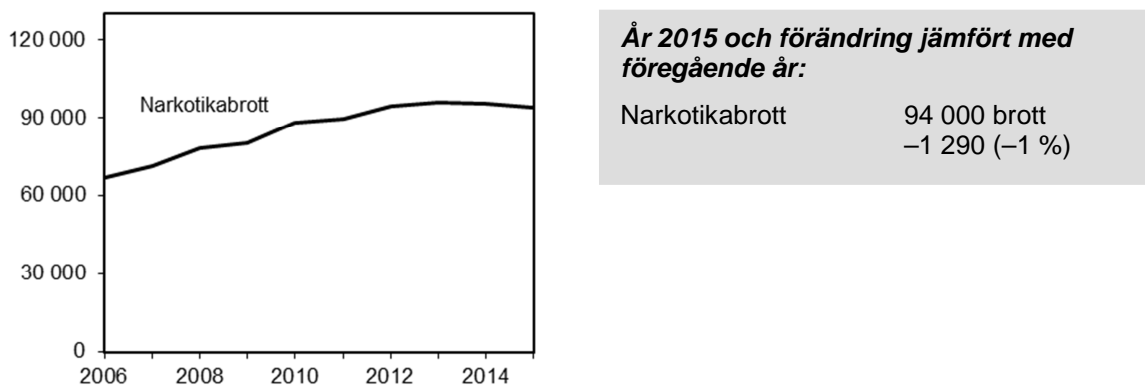
År 2015 anmäldes totalt 26 100 rattfylleribrott, vilket är en minskning (–1 %) jämfört med 2014. Rattfylleri under påverkan av enbart narkotika, så kallat drograttfylleri, ökade med 5 procent till 13 100 anmälda brott. Trenden för rattfylleribrotten totalt har varit nedåtgående sedan 2008, medan utvecklingen för drograttfylleri har varit svagt ökande under den senaste tioårsperioden. Sedan 2006 har det totala antalet anmälda rattfylleribrott minskat med 5 procent, medan anmälda drograttfylleribrott ökade med 31 procent under samma period.

Figur 23. Antal anmälda rattfylleribrott, åren 2006–2015.

Narkotikabrott

År 2015 minskade antalet anmälda brott mot *narkotikastrafflagen* med 1 procent till 94 000 brott. Narkotikabrotten tillhör de brottskategorier där antalet anmälda brott i huvudsak är ett resultat av polisens spanings- och ingripandeverksamhet. Under 2000-talet har polisens insatser på området skärpts, vilket har gett utslag i statistiken. De anmälda narkotikabrotten ökade stadigt fram till 2013, för att därefter minska. Den senaste tioårsperioden har narkotikabrotten ökat med 41 procent.

Figur 24. Antal anmälda narkotikabrott, åren 2006–2015.

Några nya redovisningar 2015

Från och med 2015 särredovisas ett antal nya brottstyper i statistiken:

- Penningtvättsbrott infördes i lagen i juli 2014 och särredovisas i statistiken från 2015. Under 2015 anmäldes 1 970 penningtvättsbrott.
- Äktenskapstvång och vilseledande äktenskapsresa som infördes i 4 kap. BrB den 1 juli 2014 och särredovisas i statistiken sedan 2015. Under 2015 anmäldes 48 sådana brott.
- Lagen om förbud mot könsstympling av kvinnor har funnits sedan 1982 och särredovisas i statistiken från 2015.
- Även lagen om straff för folkmord, brott mot mänskligheten och krigsförbrytelser infördes i lagen 1 juli 2014. Under 2015 anmäldes 43 brott sådana brott.
- Ärekränkingsbrotten har delats upp på kön och ålder. Under 2015 anmäldes 13 300 ärekränkingsbrott, varav 47 procent begicks mot kvinnor, 39 procent mot män och 14 procent mot barn under 18 år.

Regionala variationer

Från den 1 januari 2015 är Polismyndigheten en myndighet indelad i sju polisregioner, i stället för som tidigare i 21 länspolismyndigheter. Det innebär att statistiken över anmälda brott från och med i år utgår från de nya polisregionerna. Dessa regioner sträcker sig över de gamla länspolismyndigheterna enligt nedan.

Region Nord består av Jämtlands, Norrbottens, Västerbottens och Västernorrlands län.

Region Mitt består av Gävleborgs län, Uppsala län och Västmanlands län.

Region Stockholm består av Stockholms län och Gotlands län.

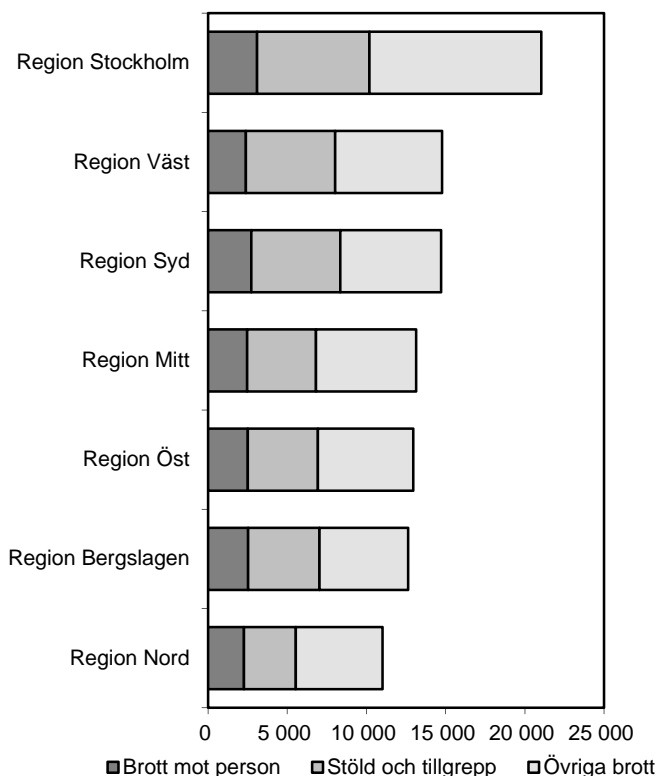
Region Öst består av Jönköpings län, Södermanlands län och Östergötlands län.

Region Väst består av Hallands län och Västra Götalands län.

Region Syd består av Kalmar län, Blekinge län, Kronobergs län och Skåne län.

Region Bergslagen består av Dalarnas län, Värmlands län och Örebro län.

I relation till folkmängden anmäldes flest brott i polisregion Stockholm. Under 2015 anmäldes 21 000 brott per 100 000 invånare i polisregion Stockholm. Lägst antal brott per 100 000 invånare anmäldes i polisregion Nord, där 11 000 brott anmäldes.

Figur 25. Antal anmälda brott per 100 000 av medelfolkmängden, per region, år 2015.

Vid kommunvisa jämförelser finns storstäderna Stockholm, Malmö och Göteborg bland de kommuner som redovisar högst antal anmälda brott per 100 000 invånare. Men även kommuner med hög genomströmning av människor som inte är bofasta i kommunen, till exempel Sigtuna (internationell flygplats) och Helsingborg (färjetrafik), uppvisar ett högt antal anmälda brott per 100 000 invånare i befolkningen. I storstäderna redovisas av samma skäl det högsta antalet anmälda brott i stadskärnorna, som stadsdelen Norrmalm i Stockholm och Centrum i Göteborg respektive Malmö.

Statistikens innehåll

Anmälda brott

I den officiella statistiken över anmälda brott redovisas brott som anmälts till och registrerats av polis, tull, åklagare eller Ekobrottsmyndigheten i Sverige under redovisningsperioden. Brotten kan alltså ha ägt rum före registreringstillfället och behöver inte ha upptäckts det år eller den månad som redovisningen avser. De flesta av de anmälda brotten har skett i Sverige, men för 1–2 procent ligger brottsplatsen utomlands.

Det som redovisas är det totala antalet anmälda brott, det vill säga även händelser som efter utredning visar sig inte vara brott, eller där brott inte kan styrkas. Det är särskilt viktigt att komma ihåg vid jämförelser med annan kriminalstatistik och vid internationella jämförelser, där man ofta har en snävare definition av begreppet brott. Då det gäller till exempel mord, dråp och misshandel med dödlig utgång har det vid jämförelser med dödsorsaksstatistiken och annan forskning visat sig att det faktiska antalet personer som avlidit som en följd av dödligt våld under de senaste åren varit mellan 34 och 50 procent av det antal anmälda brott som redovisas i kriminalstatistiken. Konstaterade fall av dödligt våld 2015 publiceras på Brås webbplats i samband med den slutliga statistiken över anmälda brott 31 mars 2016.

För brott som anmälts till och registreras av Tullverket (huvudsakligen smugglingsbrott) redovisas endast uppgifter om brott där det finns en skäligen misstänkt person. Statistiken över anmälda brott innehåller enbart de tullärenden som överlämnas till åklagaren. Många av de ärenden som tullen lägger ner kommer således inte med i statistiken.

Statistiken över antalet anmälda brott ger en allmän beskrivning av den anmälda brottslighetens nivå, utveckling, struktur och regionala fördelning i Sverige per år och månad. Den används främst för att följa upp, bedöma, planera och utveckla rättsväsendets verksamheter samt för att belysa brottsligheten i olika avseenden, såväl i ett nationellt perspektiv som på regional och lokal nivå. Oftast är det utvecklingen av den faktiska brottsligheten som är intressant. Statistiken visar dock endast en del av denna verklighet, nämligen den del som kommer till polisens och andra registrerande myndigheters kännedom. En utförligare beskrivning av hur statistiken ska tolkas ges i rapporten *Konsten att läsa statistik om brottslighet* (rapport 2006:1) som finns på Brås webbplats, www.bra.se.

Klassificering av brott

Brottsredovisningen omfattar brott mot brottsbalken (BrB)⁹, brott mot trafikbrottslagen, brott mot narkotikastrafflagen samt brott mot specialstraffrättsliga författningar för vilka fängelse ingår i straffskalan. Försök, förberedelse och stämpling¹⁰ till brott redovisas i allmänhet som fullbordade brott. Försöksbrotten redovisas separat enbart för mord och dråp, våldtäkter, biltillgrepp och bostadsinbrott. I samband med att ett brott registreras hos polisen klassificeras brotten i enlighet med regler som utfärdas av Brå i samråd med

⁹ Följande brott ingår dock inte: vållande till kroppsskada eller sjukdom i samband med trafikolycka (3 kap. 8 §), egenmäktigt förfarande genom olovligt utnyttjande av annans parkeringsplats (8 kap. 8 §) och förgelseväckande beteende (16 kap. 16 §).

¹⁰ Med stämpling (enligt 23 kap. 2 § 2 st. BrB) menas antingen att en person i samråd med någon annan planerar att utföra brottet, eller att en person själv erbjuder sig eller övertalar någon annan att utföra brottet.

Polismyndigheten, Åklagarmyndigheten, Ekobrottsmyndigheten och Tullverket. Regler för klassificeringen finns i publikationen *Klassificering av brott* som finns på Brås webbplats, www.bra.se. Klassificeringen, som bygger på brottskoder, utgår från gällande lagstiftning och görs utifrån den information som finns om brottet vid anmälningstillfället. Klassificeringen kan även grunda sig på uppgifter om till exempel offer, brottsplats och gärningspersonens tillvägagångssätt.

Hur antalet brott beräknas för de enskilda brottstyperna framgår av dokumentet *RIF0057 Riktlinjer för antalsräkning av brott*, som bland annat finns på Brås webbplats, www.bra.se.

Regional fördelning

Statistiken över anmälda brott redovisas för hela landet och per polisregion, vanligtvis där brotten anmäls, samt per kommun där brottet är begånget. Vissa brott kan sakna uppgift om kommun, och då redovisas brotten bara per polisregion.

Från och med den 1 januari 2015 har polisen omorganiserats, vilket innebär att de 21 länsmyndigheterna har omvandlats till en Polismyndighet, indelad i sju polisregioner. Dessa sju polisregioner har helhetsansvar för polisverksamheten inom ett angivet geografiskt område. Från och med 2015 redovisas statistiken efter de sju regionerna i stället för efter län.

I figur 26 och tabell 3 nedan redovisas de nya polisregionerna, vilka län som ingår i respektive region samt befolkningmängden i regionerna.

Figur 26. Länsindelning i de nya polisregionerna.

Polisregion	Län som ingår i de nya polisregionerna	Befolkningsmängd år 2014
Nord	<ul style="list-style-type: none"> • Jämtland • Norrbotten • Västerbotten • Västernorrland 	884 000
Mitt	<ul style="list-style-type: none"> • Gävleborg • Uppsala • Västmanland 	900 000
Stockholm	<ul style="list-style-type: none"> • Stockholm • Gotland 	2 290 000
Öst	<ul style="list-style-type: none"> • Jönköping • Södermanland • Östergötland 	1 080 000
Väst	<ul style="list-style-type: none"> • Halland • Västra Götaland 	1 960 000
Syd	<ul style="list-style-type: none"> • Kalmar • Blekinge • Kronoberg • Skåne 	1 890 000
Bergslagen	<ul style="list-style-type: none"> • Dalarna • Värmland • Örebro 	848 000

Tabell 3. De nya polisregionerna, tillhörande län och befolkningsmängd.

Insamling och bearbetning

Statistiken över anmälda brott grundar sig på de uppgifter som polis och åklagare registrerar i sina ärendehanteringssystem.

När ett brott kommer till polisens kännedom upprättas en brottsanmälan som läggs in i det lokala ärendehanteringssystemet (RAR eller Pust). Uppgifterna samlas in centralt hos polisen och levereras sedan till Brå. Även uppgifter från åklagarnas och tullens ärendesystem levereras till Brå. Hos Brå granskas och bearbetas uppgifterna innan de sammanställs till statistik.

Brå publicerar statistik över anmälda brott månadsvis, kvartalsvis och årsvis.

Jämförelser över tid

Statistik över anmälda brott har förts sedan 1950. Statistikrutinerna för anmälda brott har ändrats vid flera tillfällen, till exempel genom ny insamlingsteknik eller nya redovisningssätt. Även enskilda händelser kan tillfälligt påverka statistiken under vissa år. Dessa förändringar är viktiga att känna till vid jämförelser av de anmälda brotten över tid.

- Från och med 2015 har kvalitén på statistiken över anmälda brott indelat på kommun förbättrats. Det beror på att bortfallet på kommunuppgift för brotten har minskat. Det finns två anledningar till att ett brott redovisas med okänd kommun. Dels då uppgift om kommun helt saknas av olika anledningar (exempelvis att brottet inte sker på en fysisk plats). Dels i de fall då den angivna brottsplatsen finns i en kommun som inte ligger i den handläggande regionen. Från och med 2015, då 21 länspolismyndigheter omvandlades till en polismyndighet indelad på sju polisregioner, redovisas kommun som okänd i de fall brottsplatskommunen inte

ligger inom den handläggande regionen. Eftersom regionerna är större än länen ger det ett minskat bortfall på uppgift om kommun.

Vid jämförelser av olika brottstyper mellan 2015 och tidigare år i kommunerna kan därmed eventuella öknings helt eller delvis bero på ett lägre bortfall av kommunuppgift. Detta bör beaktas vid tolkning av statistiken. I regionerna har vissa brottskategorier särskilt påverkats av det lägre bortfallet. För resterande brottskategorier har den antalmässiga påverkan varit lägre eller ingen påverkan alls. I tabell 2 visas skillnaden i antalet brott med okänd kommun 2015 jämfört med om statistiken fortsatt hade redovisats på länspolismyndighet istället för på polisregion.

Region	Totalt	Brott mot liv och hälsa (BrB 3 kap)	Brott mot trafikbrottslagen	Brott mot narkotikabrottslagen	Brott mot miljöbalken	Brott mot skattebrottslagen
Nord	-3 000 (-18 %)	- 210 (-48 %)	-1 080 (-80 %)	-244 (-23 %)	-203 (-59 %)	-437 (-49 %)
Mitt	-1 230 (-6%)	-146 (-31 %)	-276 (-42 %)	-224 (-28 %)	-130 (-70 %)	-
Stockholm	-439 (-1 %)	-30 (-2 %)	-15 (-3)	-8 (-1 %)	-15 (-3 %)	-48 (-1 %)
Öst	-6 070 (-22 %)	-170 (-36 %)	-3 880 (-91 %)	-745 (-46 %)	-335 (-85 %)	-232 (-15 %)
Väst	-1 620 (-4 %)	-106 (-22 %)	-555 (-58 %)	-112 (-22 %)	-141 (-47 %)	-148 (-7 %)
Syd	-2 280 (-5 %)	-190 (-23 %)	-510 (-42 %)	-225 (-24 %)	-240 (-65 %)	-201 (-32 %)
Bergslagen	-1 170 (-5 %)	-110 (-24 %)	-392 (-36 %)	-82 (-9 %)	-84 (-63 %)	-

Tabell 4. Förändringen i antalet brott med okänd kommun i statistiken 2015, jämfört med det tidigare sättet att redovisa, totalt och för de brottskategorier som har påverkats mest. Inom parentes anges minskningen av brott med okänd kommun i andelar för respektive brottskategori.

De två regioner vars kvalitet på kommunredovisning har förbättrats mest är region Nord och region Öst. Exempelvis har okänd kommun gällande brott mot trafikbrottslagen minskat med 91 procent i region Öst och med 80 procent i region Nord. I region Stockholm är påverkan försumbar, totalt har bortfallet minskat med 1 procent. I övriga regioner har bortfallet minskat mellan 4 och 6 procent totalt sett.

Förändringar i statistiken på grund av enskilda ärenden som omfattar många brott

Enstaka ärenden som omfattar en stor mängd brott kan ge upphov till märkbara förändringar i statistiken över anmälda brott, handlagda brott och misstänkta personer mellan olika år. Det gäller i synnerhet brottskategorier eller redovisningsområden där nivån vanligtvis är relativt låg.

Enstaka stora ärenden kan skapa problem vid jämförelser över tid och osäkerhet kring huruvida en förändring är generell. Förekomst av stora ärenden är ovanliga men bör beaktas vid tolkning av statistiken. Nedan följer en sammanställning av stora ärenden som har identifierats de senaste tre åren i fallande ordning.

- År 2015 anmäldes tre enskilda ärenden med många brott avseende överlåtelse av narkotika i region Väst.
- År 2015 anmäldes varsitt enskilt ärende med många brott avseende överträdelse av kontaktförbud i region Mitt och i region Syd.
- År 2015 anmäldes ett enskilt ärende med många sexualbrott i region Väst.
- År 2015 anmäldes ett enskilt ärende med många brott avseende överlåtelse inklusive vårdslöshet med narkotika i region Nord.
- År 2015 anmäldes ett enskilt ärende med många brott avseende överlåtelse inklusive vårdslöshet med narkotika i region Stockholm.
- År 2015 anmäldes ett enskilt ärende med många barnpornografibrott i region Syd.
- År 2015 anmäldes ett enskilt ärende med många brott avseende alkohollagen, olovlig dryckeshantering i region Syd.
- År 2014 registrerades ett enskilt ärende i Skånes län som omfattade många anmälda brott avseende våldtäkt.
- År 2014 anmäldes ett ärende med många sexualbrott (sexuellt övergrepp, utnyttjande av barn för sexuell posering och sexuellt ofredande) samt barnpornografibrott i Gotlands län.
- År 2014 anmäldes ett ärende med många brott gällande kränkande fotografering i Uppsala län.
- År 2013 anmäldes ett ärende med många ofredandebrott i Jönköpings län.
- År 2012 anmäldes ett par ärenden med många langningsbrott (olovlig försäljning och olovligt innehav av alkoholdrycker) i Kronobergs län.
- År 2011 anmäldes ett stort ärende med många dopningsbrott i Skåne.

Tekniska och juridiska förändringar

Nedan följer en sammanställning av olika systemtekniska och lagstiftningsmässiga förändringar sedan 1965, som i olika utsträckning har påverkat statistiken över anmälda brott. Dessa förändringar bör beaktas vid tolkning av statistiken. De är redovisade i fallande ordning, med de senaste förändringarna först. Styckena är skrivna så att de kan läsas separat. Den som är intresserad av ett specifikt år kan gå direkt till det relevanta stycket.

- Den 1 januari 2015 bildades den nya Polismyndigheten, som ersätter de tidigare 21 länspolismyndigheterna och är indelad i sju polisregioner. I polisens ärendehanteringssystem (RAR och DurTvå) genomfördes övergången till en Polismyndighet redan den 16/12 2014. Sedan dess har nya ärenden registrerats på handläggande polisregion och inte på handläggande länspolismyndighet. Statistiken för 2014 redovisas efter länspolismyndighet. I det datamaterial Brå har att tillgå finns dock ett informationsunderskott, eftersom de nyregistrerade ärendena för de

sista två veckorna i december 2014 saknar information om handläggande länspolismyndighet.

Brå har vidtagit olika metoder för att skatta handläggande länspolismyndighet i ärendena där uppgiften saknas. I vissa fall har länspolismyndigheten kunnat härledas med hjälp av en lägre organisatorisk nivå i den nya polisorganisationen, men det har inte varit möjligt i samtliga fall. Brotten har i dessa fall redovisats under det län där respektive polisregions *huvudort* är lokaliserad. Det innebär teoretiskt att det i statistiken kan förekomma en viss överrepresentation för de län där huvudorten finns och tillika en underrepresentation av övriga län som ingår i polisregionerna. Antalet brott som helt saknar information om handläggande länspolismyndighet och därmed redovisas under länen som omfattar regionernas huvudorter enligt ovanstående utgör cirka 0,1–0,2 procent av totalt antal brott i respektive polisregion. Brotten som saknar information om handläggande län är spridda över flertalet brottstyper. Slutsatsen är att bortfallet i länsuppgifter inte ger någon märkbar påverkan på statistiken över anmälda brott i länen. Även efter genomförda analyser kan det konstateras att påverkan är marginell.

- Från och med april 2014 har definitionen av antalet utfärdade kontaktförbud förändrats. Antalet utfärdade kontaktförbud är en uppgift som Brå samlar in från Åklagarmyndigheten. Från och med april 2014 räknas de initialt utfärdade kontaktförbuden samt eventuella förlängningar av ett och samma kontaktförbud separat. Det möjliggör en redovisning av både initialt utfärdade kontaktförbud samt av initialt utfärdade kontaktförbud inklusive samtliga eventuella förlängningar.

I tidigare redovisning, från 2008 till och med mars 2014, ingick de kontaktförbud som initialt utfärdades eller förlängdes under redovisningsåret. Varje kontaktförbud räknades endast en gång oavsett om det hade förlängts eller ej.

- I juni 2014 påbörjades avvecklingen av Polisens ärendehanteringssystem Pust, och det stängdes helt för nyregistrering av brott den 3 juni 2014. Efter stängningen ska alla nya brott registreras och hanteras i ärendehanteringssystemet RAR. En generell rekommendation är att iaktta en viss försiktighet vid analyser av utvecklingen av de brottstyper som hanterades i Pust under åren 2013–2014, nämligen ringa stöldbrott (snatteri), ringa narkotikabrott (eget bruk och innehav), knivlagen, sjöfylleri (inkl. grovt) samt trafikbrott som rattfylleribrott och olovlig körning.
- Från och med juni 2013 har Polisen i ärendehanteringssystemet Pust registrerat smitning från parkeringsskada (trafikförordningen 1998:1276 2 kap. 8 § 2 st. och 14 kap. 3 § 1 p. a) med brottskoden 3006 i stället för med brottskoden för övriga bötesbrott 9001. Brottskod 3006 har tidigare i enlighet med Brås instruktioner endast använts för allvarigare smitningsbrott (trafikbrottslagen 1951:649 5 § 1 st.). Brottskod 9001, som är den kod som borde användas för lindrigare smitningsbrott enligt gällande instruktioner, inräknas inte i den officiella brottsstatistiken, och den utvidgade tillämpningen av brottskod 3006 har således medfört en ökning av smitningsbrotten i statistiken över anmälda brott. Brå kan inte avgöra hur stor del av de registrerade smitningsbrotten som hör till respektive lagrum. Förändringen innebär att varken anmälda brott gällande brottstypen smitningsbrott eller brottskategorin trafikbrott för 2014 kan jämföras med tidigare perioder.
- Under februari 2013 driftsatte Polisen ett nytt ärendehanteringssystem (Siebel-Pust) som ersatte det tidigare ärendehanteringssystemet Pust. Det nya

ärendehanteringssystemet hade vissa brister vid driftsättningen, vilket har inneburit att det inledningsvis har använts i begränsad omfattning av polismyndigheterna. Brå har samarbetat med Polisen och Åklagarmyndigheten för att omhänderta och avhjälpa bristerna i systemet. Det större systemskifte som införandet av Siebel-Pust utgjorde, kan ge effekter som inledningsvis är svåra att överblicka. Det kan bland annat handla om tekniska faktorer, inläring hos användarna och förändrade arbetssätt. Brå kommer löpande att bevaka de eventuella effekter som systemskiftet bedöms kunna ha på statistiken. En generell rekommendation är att iaktta en ökad försiktighet vid analyser av utvecklingen av de brottstyper som hanteras i Siebel-Pust, nämligen ringa stöldbrott (snatteri), ringa narkotikabrott (eget bruk och innehav), knivlagen, sjöfylleri (inkl. grovt) samt trafikbrott som rattfylleribrott och olovlig körning. Övriga brottstyper hanteras fortfarande i en RIF-anpassad version av ärendehanteringssystemet RAR (se nedan).

- I början av december 2012 genomförde Åklagarmyndigheten anpassningar av sitt ärendehanteringssystem Cåbra för att uppfylla de krav som ställs inom projektet Rättsväsendets informationsförsörjning (RIF). Driftsättningen av åklagarnas nya system inverkar inte direkt på statistiken över anmälda brott 2012, men statistiken påverkas av ett mindre bortfall i de brott som registrerades i den nya versionen av Cåbra under de tre sista veckorna i december 2012. Vid tester har det framgått att det i huvudsak påverkat statistiken över ekonomiskt relaterad brottslighet men även till viss del miljöbrotten. Framför allt har statistiken över brott mot skattebrottslagen påverkats, där cirka 1 500 anmälda brott skulle ha tillförts om samtliga uppgifter ingått i statistiken. För övriga brottstyper bedöms påverkan vara försumbar.
- Under perioden augusti till december 2012 har Polisen gjort anpassningar i sitt ärendehanteringssystem RAR för att uppfylla de krav som ställs inom projektet Rättsväsendets informationsförsörjning (RIF). Förändringar i och med anpassningen som kan ha betydelse för statistiken över anmälda brott är bland annat förändringar i hur brott registreras, hur informationsöverföringen mellan myndigheterna sker samt svårigheter att identifiera unika brott i ärenden som överförs mellan nya och äldre versioner av ärendehanteringssystemen hos Polisen. Det är därmed viktigt att iaktta en ökad försiktighet då statistiken tolkas. Brå analyserar löpande vilken inverkan de nämnda förändringarna har på brottsstatistiken.
- Till följd av Åklagarmyndighetens införande av ett nytt ärendehanteringssystem (Cåbra), se nedanstående punkter, gjordes anpassningar i Brås statistikdatabas under 2010. Syftet med anpassningarna var att förbättra tillförlitligheten i antalsräkningen av anmälda brott som registrerats hos Åklagarmyndigheten eller Ekobrottsmyndigheten. I Cåbra har en unik brottsidentitet (BID) införts som ger bättre möjligheter att identifiera och följa upp enskilda brott. Det gäller till exempel brott som av administrativa skäl flyttas mellan olika ärenden eller åklagarkammare. Analyser efter anpassningen till den unika brottsidentiteten visar att antalet anmälda brott har varit underskattat sedan systemskiftet hos Åklagarmyndigheten. Vid tester har det visat sig att det i statistiken över samtliga anmälda brott under 2007 har tillkommit cirka 0,8 procent fler brott efter anpassningen. Motsvarande för åren 2008–2009 är cirka 0,2 procent fler brott. Underskattningen av antalet anmälda brott kan framför allt härröras till anmälda skattebrott samt även till viss del till borgenärsbrott. Detta beror på att dessa brottstyper oftast registreras i Åklagarmyndighetens ärendehanteringssystem. Enligt de gjorda testerna har nästan

dubbelt så många skattebrott tillkommit efter anpassningen för 2007 och drygt 60 procent fler borgenärsbrott. För åren 2008–2009 har 10 respektive 1 procent fler skattebrott tillkommit samt 8 respektive 1 procent fler borgenärsbrott. Därmed är inte jämförelser av anmälda borgenärs- och skattebrott åren 2007–2010 relevanta. När det gäller statistik över den ekonomiska brottsligheten är jämförbarheten och tolkningen även för tidigare år problematisk, se nedanstående punkter. För mer information om påverkan av ovan beskrivna anpassningar till Cåbra, kontakta enheten för Rättsstatistik på Brå.

- I och med införandet av Åklagarmyndighetens nya ärendehanteringssystem (Cåbra) under andra halvåret 2007 kunde Ekobrottsmyndigheten förbättra antalsräkning och registrering av de anmälda brotten. I enlighet med anvisningarna i *Kodning av brott* som finns publicerade på www.bra.se övergick Ekobrottsmyndigheten till en mer extensiv antalsräkning som innebär att användare nu registrerar ett brott för varje deklaration eller räkenskapsår. Enligt tidigare praxis registrerades endast ett brott oavsett antal deklarationer och utan hänsyn till hur många räkenskapsår som omfattades. Förändringen genomfördes under 2008. För utförligare information se kapitlet *Statistikens innehåll, Kriminalstatistik 2009* (rapport 2010:15).
- Under 2007 införde Åklagarmyndigheten successivt ett nytt ärendehanteringssystem (Cåbra) som ersatte tidigare system (Brådis och Envis). Systemomläggningen påbörjades i februari 2007 och skedde successivt i olika åklagarkammare fram till juni 2007. Förbättringen i statistiken över anmälda brott till följd av systemomläggningen berör brott som vanligtvis anmäls direkt till åklagaren, såsom skattebrott, miljöbrott och borgenärsbrott (11 kap. BrB). Ändringen innebär att även information om brott som saknar en misstänkt person levereras till Brå. Samtliga anmälda brott i dessa kategorier ingår därmed i statistiken från och med 2007. Tidigare år redovisades endast anmälda brott där det fanns en skälig misstänkt person. Detta har medfört att det från och med 2007 redovisas betydligt fler anmälda skattebrott, miljöbrott och borgenärsbrott jämfört med föregående år. För utförligare information se kapitlet *Statistikens innehåll, Kriminalstatistik 2009* (rapport 2010:15).
- I statistiken över anmälda brott har ett mindre fel upptäckts som berör vissa typer av skattebrott under åren 2005–2006 och brott avseende föreningar från fartyg för åren 2002–2006. Det innebär att antalet för dessa brott underskattades något under de åren.
- Under 2007 införde polisen möjligheten att anmäla vissa brott via internet. Det har medfört att många brott, speciellt cykelstölder i Stockholms, Södermanlands och Gotlands län, inte har kunnat knytas till en viss kommun utan har rapporterats under okänd kommun i respektive län.
- I slutet av 1999 påbörjades en större omläggning hos Rikspolisstyrelsen av de system som levererar uppgifter till statistiken. Med anledning av detta har Brå gjort stora omläggningar av sitt statistiksystem och hämtar numera in uppgifter om anmälda brott direkt från Polisens ärendesystem (RAR). Dessa omläggningar kan ha påverkat statistiken under åren 1999 och 2000. Bland annat kan antalet trafikbrott ha påverkats av omläggningen. För mer information, se publikationerna *Kriminalstatistik 1999* och *Kriminalstatistik 2000*.
- Den brottskod som infördes 1997 i Polisens ärendesystem för de fall där brottstyp inte kan anges direkt vid anmälningstillfället redovisades i statistiken till och med

2002, men togs sedan bort. För mer information, se publikationerna *Kriminalstatistik 2003*, *Kriminalstatistik 2004* och *Kriminalstatistik 2005*.

- Mellan 1994 och 1998 genomgick polismyndigheterna en omorganisation. De tidigare 118 myndigheterna slogs samman till 21 myndigheter som vardera omfattade ett län. Omorganisationen medförde vissa problem med indatleveranserna. Detta har i viss mån påverkat statistiken, särskilt när det gäller regionala uppgifter.
- År 1994 övertog Brå ansvaret för den officiella kriminalstatistiken. Ansvaret för att även producera kriminalstatistiken övertogs av Brå i samband med bearbetningen av 1995 års statistik. Detta ansvar låg tidigare hos Statistiska centralbyrån (SCB). Ett nytt produktionssystem med en relationsdatabas har byggts upp. Omläggningen har i praktiken gett små effekter på jämförbarheten över tid. En kontroll av antalet anmälda brott mellan de två produktionssystemen ger en skillnad på 0,15 procent. Statistiken över antalet uppkädda brott kan dock ha påverkats något mer. Någon motsvarande kontroll av storleksordningen har inte kunnat genomföras.
- Under åren 1991–1995 infördes successivt en datoriserad anmälningsrutin vid polismyndigheterna – Rationell anmälningsrutin (RAR). En effekt är att det i kategorin fullbordade mord, dråp samt misshandel med dödlig utgång nu registreras fler fall som inte är brott utan till exempel kan vara naturlig död, olyckshändelse eller överdos av narkotika, vilket leder till ett ökat antal registreringar. Jämförelser över tid för denna kategori är därför mycket osäkra.
- En omläggning av datasystemet genomfördes 1987.
- År 1975 infördes nya regler för kodning och antalsräkning av brott samtidigt som ADB-systemet för statistiken förändrades i grunden. Det är inte klarlagt i vad mån dessa omläggningar har påverkat jämförbarheten eller tillförlitligheten.
- Från och med 1965 ersätter brottsbalken den tidigare gällande strafflagen. De brott som anmäldes under åren 1950–1964 har, i förekommande fall och så långt det varit möjligt, omrubricerats enligt den nya brottsbalkens terminologi.
- När polisväsendet förstatligades 1965 gjordes en genomgripande förändring av kriminalstatistiken. Diarieföringen gjordes enhetlig i polisdistrikten och ett nytt datoriserat system för statistikframställning infördes. Detta innebar bland annat att brottsredovisningen blev mer detaljerad, framför allt för förmögenhetsbrotten.

Kvalitetsstudier

Kvaliteten i brottskoder

För statistiken över anmälda brott, uppkädda brott samt misstänkta personer är uppgifter om brottskod avgörande för till vilken brottstyp man räknar brotten, besluten eller de registrerade misstänkarna. För att få en bättre förståelse för kvaliteten i registreringen av brottskoder har Brå genomfört en kvalitetsstudie, som publicerades i september 2012.

Resultatet visar att felkodningar framför allt påverkar fördelningen av brott inom de olika brottskategorierna. Det är sällan som anmälningarna skulle ha kodats till en helt annan kategori. Till exempel bedömdes studiens samtliga anmälningar som getts en

brottskod för bedrägeri ha registrerats till rätt brottskategori. Däremot förekom felkodningar för vilken typ av bedrägeri det var frågan om, datorbedrägeri, bluffaktura, bedrägeri med hjälp av internet eller annat. Generellt förekom en överanvändning av koderna för ärenden utan egen brottskod, som *övrigt bedrägeri* eller *annan stöld*, vilket också innebar att brottstyper med egen brottskod var underanvända, t.ex. *bedrägeri med hjälp av internet*.

Ytterligare områden där det på grund av felkodningar finns anledning att iaktta försiktighet vid tolkningen av statistiken är variabler avseende *i nära relation/ej i nära relation, bekant/obekant, grovt/annat än grovt, försök/fullbordat* samt *inomhus/utomhus*. Det framgår av den ovan nämnda studien, men också i andra undersökningar som gjorts av Brå och SCB rörande användningen av brottskoder. För ytterligare information, se rapporten *Användningen av brottskoder, en kvalitetsstudie inom kriminalstatistiken*: www.bra.se/brottskodsstudie

Specialstudier om dödligt våld

För att kunna redovisa det faktiska antalet begångna brott avseende dödligt våld gör Brå specialstudier av underlaget till statistiken sedan 2002. Samtliga anmälda fall av fullbordade mord, dråp eller misshandel med dödlig utgång samt vållande till annans död (exklusive de som inträffar i trafiken eller på arbetsplatser) har studerats. Avsikten med studierna är bland annat att fastställa om misstanken om brott kvarstår efter polisens utredning (slutredovisad förundersökning). De anmälda fallen av vållande till annans död kontrolleras för att ta reda på om det bland dessa gärningar finns brott som är av den karaktären att de borde ha rubricerats som misshandel med dödlig utgång. Med dödligt våld avses fullbordade mord, dråp och misshandel med dödligt våld som korrekt registrerats som sådana eller som felaktigt registrerats som vållande till annans död.

Specialstudie om ekobrott

År 2004 gjorde Brå en specialstudie för att undersöka skillnaden i antal mellan Brås statistik och Ekobrottsmyndighetens statistik avseende de anmälda ekobrotten. Slutsatsen blev att Brås statistik endast innehåller uppgifter om brott där det finns en koppling till en skäligen misstänkt person och att skattebrotten räknas på olika sätt. I och med införandet av Cåbra 2007 levereras även information om brott som saknar en misstänkt person till Brå.

För mer information se *Kvalitetsstudie om ekobrott*, som finns att ladda ned från www.bra.se.

Mars 2016

Brå ansvarar för den officiella kriminalstatistiken och har till uppgift att förse rättsväsendets myndigheter, brottsförebyggande aktörer och övriga användare med statistik av god kvalitet som underlag för beslutsfattande, utredningsverksamhet, debatt och forskning.

Utifrån uppgifter insamlade från rättsväsendets administrativa system, sammanställer och publicerar Brå årligen cirka 1 100 tabeller på månads-, kvartals- och årsbasis inom områdena brott, personer lagförda för brott, kriminalvård och återfall i brott. Uppgifterna redovisas på såväl nationell som regional och lokal nivå.

Tabellerna publiceras på Brås webbplats, www.bra.se/statistik, tillsammans med tolkningsanvisningar, kommentarer och analyser, samt i publikationen *Kriminalstatistik*.

Sedan 1995 ansvarar Brå för och publicerar den officiella kriminalstatistiken, och dessförinnan hade Statistiska centralbyrån det ansvaret. Officiell statistik över anmälda och uppklarade brott har förts sedan 1950-talet, medan statistiken över misstänkta personer förts sedan 1970-talet. Detsamma gäller även statistiken över återfall i brott. Allra äldst är statistiken över personer lagförda för brott samt kriminalvårdsstatistiken, som båda har framställts sedan 1830-talet.